

Kongsbergregionens skoler

Flesberg

Kongsberg

Nore og Uvdal

Rollag

Øvre Eiker

Krødsherad

Sigdal

Hjartdal

Notodden

Tinn

Forberedende opplæring for voksne – FOV

Forberedende opplæring for voksne (FOV) er opplæring på nivået under videregående skole. Læreplanene for FOV erstatter læreplanverket i Kunnskapsløftet 2020 (LK20) i grunnskole for voksne og forsøkslæreplanene i forberedende voksenopplæring (FVO) 1. august 2024. FOV har læreplaner i følgende fag:

- norsk for språklige minoriteter
- norsk
- samfunnsfag
- naturfag
- matematikk
- engelsk
- grunnmodulen – grunnleggende lese- og skriveopplæring

FELLES INSTRUKS
FOR
MUNTLLIG EKSAMEN
OG
MUNTLLIG-PRAKTISK EKSAMEN

Kongsbergregionen våren 2026

- Forberedende opplæring for voksne (FOV)

FOR KOMMUNENE FLESBERG, KONGSBERG, KRØDSHERAD, SIGDAL, NORE OG UVDAL, ROLLAG,
ØVRE EIKER, HJARTDAL, NOTODDEN OG TINN (+MODUM)

Innhold

1.	Bakgrunn og rammer	3
1.1.	Forskrift til opplæringsloven	3
1.2.	Ansvar	3
1.3.	Inndeling i regioner	3
1.4.	Fastsetting av eksamensdatoer	4
2.	Forberedelser	4
2.1.	Fire viktige prinsipp	4
2.2.	Begrepsavklaring	4
2.3.	Fremdriftsplan	5
2.4.	Sykdom	6
3.	Eksamensdagen	7
3.1.	Gjennomføring – muntlig eksamen	7
3.2.	Gjennomføring av muntlig-praktisk eksamen	7
3.3.	Vurdering og karaktersetting	8
3.4.	Etter eksamen	8
4.0	Maler	9
4.1	Mal: Brev til avgivende skole	9
4.2	Mal: Brev til sensorene	10
4.3	Mal: Brev til deltakerne	11
4.4	Mal: Brev til deltakerne	12
4.5	Mal: Brev til faglærer	13

1. Bakgrunn og rammer

1.1. Forskrift til opplæringsloven

Instruksen er i tråd med Forskrift til Opplæringsloven, kapittel IV og V.

[§ 9-24. Fritak frå eksamen](#)

[§ 9-25. Om eksamen](#)

[§ 9-26. Ansvar](#)

[§ 9-27. Oppmelding til eksamen](#)

[§ 9-28. Eksamensformer, tidsramme og trekk av deltakere til eksamen](#)

[§ 9-29. Talet på eksamenar i grunnskolen](#)

[§ 9-32. Førebuingssdel](#)

[§ 9-33. Sensur](#)

[§ 9-34. Særskild tilrettelegging](#)

[§ 9-39. Bortvising frå eksamen](#)

[§ 9-40 til 42. Annullering av eksamen](#)

[§ 10-8. Klage på gjennomføringa av munnleg eksamen](#)

1.2. Ansvar

Ansvar for gjennomføring av muntlig og muntlig-praktisk eksamen er lagt til skoleeier/kommunen, jf. [§ 9-26](#) i Forskrift til opplæringsloven:

- *Ved lokalt gitt eksamen har kommunen ansvaret for å utarbeide eksamensoppgåver, setje dato for eksamen og gjennomføre sensur, om ikkje noko anna er fastsett i læreplanen i faget. Faglæraren skal utarbeide forslag til oppgåver.*
- *Kommunen har ansvaret for å gjennomføre alle eksamenar og for å trekkje ut deltakerar til eksamen.*
- *Kommunen må sørge for at det er rett deltaker eller privatist som møter til eksamen.*
- *Kommunen har ansvaret for å gi deltakerane informasjon om eksamen og om kva det blir lagt vekt på i vurderinga. Dei har dessutan ansvaret for at privatistane får tilgang til slik informasjon.*
- *Dei som er ansvarlege for å utarbeide eksamen, avgjer om eksamen kan gjennomførast med hjelpemiddel, og kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag.*

Denne instruksen er bindende for grunnskolene i de kommunene instruksen omfatter.

1.3. Inndeling i regioner

Det er avklart med Statsforvalteren at det ikke lenger er fastsatte regioner for hvilke kommuner som skal samarbeide. Det er fritt opp til kommunene å velge dette selv – gjerne ut fra praktiske og geografiske hensyn. For våren 2026 kan en mulighet være:

- Region 1: Kongsberg/Flesberg og Øvre Eiker, Nore og Uvdal/Rollag, og Modum/Sigdal/Krødsherad
- Region 2: Notodden, Hjartdal og Tinn

Det kan være at det av praktiske hensyn er nødvendig å hente sensorer på tvers av regionene. Ansvaret for den praktiske organiseringen går på rundgang mellom kommunene innad i regionene. Den praktiske gjennomføringen på den enkelte skole har rektor ansvaret for.

1.4. Fastsetting av eksamensdatoer

Kommunene innad i den enkelte region fastsetter eksamensdatoene i regionen så tidlig som mulig, men seinest innen 1. september. Ansvaret for dette legges på skoleeierne.

2. Forberedelser

2.1. Fire viktige prinsipper

- Muntlig eksamen skal være en positiv dag der sensorene skal hjelpe deltakeren med å få vist hva han/hun har av kompetanse. Sensorene skal lete etter kompetanse – ikke etter inkompetanse.
- Det er IKKE obligatorisk med presentasjon. Deltakerne skal ha trygge og forutsigbare rammer og mulighet til å velge den formen de ønsker.
- Vurdering av deltakeren skal være i samsvar med kompetansemålene i faget, og i forhold til det som prøves på eksamensdagen.
- Størrelsen på partiene vil variere ut fra antall deltakere som skal opp til eksamen. Maks grense er partier på 8-10 deltakere når deltakerne går opp individuelt muntlig, og 6-8 deltakere på praktisk-muntlig eksamen.

2.2. Begrepsavklaring

Sensor	I forskriften betegnet som ekstern sensor.
Faglærer	Er normalt eksaminator og har hovedansvaret for å gi oppgaver og stille spørsmål til kandidaten. Skal også være sensor dersom kommunen ønsker det.
Parti	Alle deltakere/par/grupper som er oppe i samme trekkfag.
Gruppe	Deltaker/par/gruppe som er oppe samtidig.
Forberedelsestid	Tiden fra deltakerne trekker tema til prøvetidspunktet
Fagrapport	Rapport fra faglærer som tydeliggjør sammenhengen mellom kompetansemålene i læreplanen og vurderingskriteriene opplæringen bygger på. Rapporten skal inneholde konkrete kompetansemål, tema/emne, kilder/læremidler, vurderingsmåter/-metoder og vurderingskriterier.

48 timer før eksamen	<ul style="list-style-type: none"> ● Eksamenstrekk offentliggjøres ved skoledagens begynnelse ● Obligatorisk oppmøte. Faglærer organiserer dagen og skal være tilgjengelig for deltakerne ● Deltakere som trekkes opp i muntlig-praktisk eksamen i enten arbeidslivsfag, matematikk eller naturfag starter forberedelsen sin når de har fått trukket fag og tema. Det bør være minst to tema slik at alle deltakerne får trukket en oppgave. 	Rektor Faglærer
24 timer før eksamen	<ul style="list-style-type: none"> ● Forberedelsesdagen med obligatorisk skoledag, og deltakeren har rett på pedagogisk og faglig veiledning ● Deltakerne trekker tema i fag der det ikke er muntlig-praktisk eksamen. Det bør være minst to tema slik at alle deltakerne får trukket en oppgave. ● Faglærer har ansvaret for hele forberedelsesdagen ● I forberedelsesdagen kan deltakeren bruke alle hjelpemidler ● Forberedelsesdagene er ikke en del av vurderingsgrunnlaget ● Deltakere som har enkeltvedtak om særskilt norskopplæring med tospråklig fagstøtte, bør få anledning til å benytte denne på forberedelsesdagen. 	Faglærer
Eksamensdagen	<ul style="list-style-type: none"> ● Deltakerne skal gjennomføre eksamen etter en oppsatt tidsplan satt av rektor ● Ved eksamensdagens slutt signeres karakterprotokollen. Faglærer, sensor og rektor har en enkel evaluering rundt gjennomføringen med hovedfokus på eventuelle formelle feil ● Rektor ved eksamensskolen gir tilbakemelding til rektor ved avgiverskolen ved evt. uregelmessigheter 	

2.4. Sykdom

Dersom sensor er syk, må rektor ved avgivende skole snarest mulig varsle rektor ved skolen der vedkommende skulle vært sensor. Rektor ved avgivende skole prøver å finne en erstatter. Dersom erstatter ikke kan skaffes, og det heller ikke kan skaffes av eksamensansvarlig for regionen, kommer den aktuelle deltakergruppen **ikke** opp til eksamen. Rektor ved skolen som skal ha eksamen, gir fortløpende beskjed om alle endringer til eksamensansvarlig i regionen.

3. Eksamensdagen

3.1. Gjennomføring – muntlig eksamen

- Hver deltaker får inntil 30 min. ved ordinær eksamen eller inntil 45 min. ved muntlig-praktisk eksamen. Ved par/gruppeeksamen økes tiden slik at tilstrekkelig tid til individuell vurdering sikres. 30 minutter/45 minutter er ikke medregnet tiden sensor og eksaminator snakker sammen etter eksamineringen er over.
- Formålet med eksamen er å sikre at karakteren blir satt på basis av den individuelle kompetansen til hver deltaker slik den kommer fram på eksamen
- Skolen skal legge til rette for at deltakerne har tilgang til relevante hjelpemidler for gjennomføring av praktisk innslag
- Deltakeren får inntil ti minutter til å legge fram resultatet av arbeidet i forberedelsestiden. Målet med gjennomføringen av eksamen er at deltakeren skal få anledning til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig utfra hva som er mulig innenfor eksamensformen. Presentasjonen er en del av eksamen.
- Ved praktisk muntlig eksamen får deltakerne inntil 15 minutter på å gjennomføre et praktisk innslag. Dette skal være et utgangspunkt for en videre fagsamtale tilknyttet tema. Målet med gjennomføringen av eksamen er at deltakeren skal få anledning til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig utfra hva som er **mulig innenfor eksamensformen**.
- Sensorene må stille spørsmål som gir deltakeren anledning til å vise bredest mulig kompetanse i faget. En eksamen som bare prøver noen kompetansemål, vil være i strid med prinsippet om at deltakeren skal få mulighet til å vise kompetanse i så stor del av faget som mulig.
- Eksaminasjonen skal bli brukt til videre diskusjon og samtale med utgangspunkt i deltakerens formidling. Alle kompetansemål som er relevante for formidlingen, kan bli trukket inn i samtalen. Faglærer skal legge opp denne samtaledelen for å gi deltakeren mulighet for å vise kompetanse, og ikke for å leite etter deltakerens manglende kompetanse i faget. Sensor kan også stille spørsmål. Denne samtalen er en viktig del av vurderingen av deltakerens kompetanse

3.2. Gjennomføring av muntlig-praktisk eksamen

Deltakere kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen i følgende fag:

- Naturfag
- Matematikk 4S/4Y

På en muntlig-praktisk eksamen skal deltakerne få vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning. Deltakeren skal få vise sin kompetanse ved blant annet å bruke praktiske og utforskende elementer.

Hva kan det praktiske innslaget være?

Det praktiske innslaget kan for eksempel være noe deltakeren utfører eller demonstrerer. Det praktiske innslaget kan bygge på noe deltakeren har laget eller samlet i løpet av opplæringen, enten ved at de rekonstruerer noe praktisk de har gjort i opplæringen eller at de bygger videre på en praktisk oppgave de har hatt. Det praktiske innslaget må tilpasses tidsrammen for eksamen.

3.3. Vurdering og karactersetting

- Når eksaminasjonen er over, får deltakeren beskjed om å vente utenfor mens karakteren fastsettes
- Karakteren skal synliggjøre kompetansen til deltakeren
- Det er den enkelte deltakers kompetanse som skal vurderes. Den skal ikke vurderes opp mot andre deltakers kompetanse
- Faglærer og sensor skal sammen drøfte deltakerens kompetanse og bli enige om karakteren
- Dersom faglærer og sensor ikke blir enige, er det sensor som har det avgjørende ordet
- Dersom det gjennom drøfting av eksaminasjonen kommer fram at det er vanskelig å sette karakter, kan deltakeren kalles inn igjen.
Dette er opp til sensor
- Deltakeren blir kalt inn, og sensor forteller karakteren. Begrunnelsen som deltakeren får må være av en slik art at deltakeren forstår hvorfor man fikk den gitte karakteren
- Deltakeren får vite karakteren umiddelbart, og før neste deltaker blir kalt inn

3.4. Etter eksamen

- Ved muntlig eksamen kan deltakeren kun klage på formelle feil. Eksempler på dette kan være:
 - At deltakeren ikke har fått tilbud om fagveiledning på forberedelsesdagen
 - At skolens eksamensinstrukser ikke følges
 - At tema ikke er innenfor læreplanens mål
 - Avbrudd og/eller forstyrrelser i løpet av eksaminasjonen
- Dersom deltakeren klager, har faglærer og sensor plikt til å gi en skriftlig kommentar til klagen. Sensor må kommentere den konkrete formelle feilen det klages på, og ikke bare skrive; «Det ble ikke gjort noen formelle feil.»

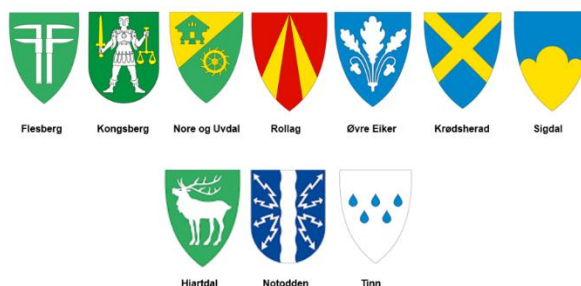
UDIR sine sider om muntlig eksamen: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/eksamen/muntlig-eksamen/>

UDIR sine sider [for muntlig-praktisk eksamen](#)

4.0 Maler

4.1 Mal: Brev til avgivende skole

Kongsbergregionens skoler

Brev fra eksamensskole til rektor ved avgiverskole
(E-post med vedlegg sendes 1 mnd. før muntlig eksamen)

Dato:

Muntlig og muntlig-praktisk eksamen 2026

Lærere ved skole er oppnevnt som sensorer ved vår skole til muntlig og muntlig-praktisk eksamendag ... juni 2025 kl. 09.00. Dette gjelder:

Sensor:	Fag:
nn	XX
nn	XX
nn	XX
nn	XX
nn	XX
nn	XX

Vi henviser til "Felles instruks for muntlig eksamen og muntlig-praktisk eksamen i Kongsbergregionen for FOV». Ifølge disse retningslinjene skal sensorene få vite at de skal være sensorer fire uker før eksamen.

De skal ikke få vite skolens navn. Ytterligere informasjon mottar sensorene to uker før eksamen, dvs.2026.

Vi ønsker sensorene velkommen til kommune!

Med vennlig hilsen

nn
Rektor

4.2 Mal: Brev til sensorene

Kongsbergregionens skoler

Brev fra eksamensskolen til sensorene
(E-post med vedlegg 10 dager før eksamen)

Dato:

Muntlig og muntlig-praktisk eksamen 2026

Lærere ved skole er oppnevnt som sensorer ved vår skole til muntlig og muntlig-praktisk eksamen 2026 kl. 09:00. Dette gjelder:

Sensor	Fag	Ant deltakere	Faglærer	e-post
nn	xx	10	nn	nn@xx.no
nn	xx	10	nn	nn@xx.no
nn	xx	10	nn	nn@xx.no
nn	xx	10	nn	nn@xx.no

Som sensor må du i god tid før eksamensdagen sette deg inn i instruks for muntlig og muntlig-praktisk eksamen, vedlagt fagrapport, tema og oppfølgingsspørsmål, samt sette deg inn i aktuelt fagstoff. Det vises for øvrig til punkt 2 i instruksene; *Forberedelser*.

Vår skole ligger fra din egen skole og du bør beregne min for å kjøre hit med bil (evt. ytterligere kjørebeskrivelse om nødvendig). Av miljøhensyn anbefaler vi at dere kjører sammen.

Ta med lønnskontonummer.

Det vil bli servert et enkelt måltid midt på dagen.

Vi ønsker sensorene velkommen til..... skole!

Med hilsen

.....
rektor

Kopi til: Faglærere her

4.3 Mal: Brev til deltakerne

Kongsbergregionens skoler

INFORMASJON OM MUNTLLIG OG MUNTLLIG-PRAKTISK EKSAMEN 2026

Det er bestemt at alle avgangsdeltakere ved skole skal ha muntlig/muntlig-praktisk eksamen i år.

Organisering muntlig og muntlig-praktisk eksamen, tid og sted:

....dag junidag junidag juni
Opplysning om trekkfag kl. 0900. Informasjon om hvordan skolen organiserer denne dagen.	Trekking av tema. Obligatorisk forberedelsesdag med mulighet for veiledning fra faglærer(e).	Muntlig/muntlig-praktisk avgangsprøve. Oppstart kl. 09.00. Frammøte avtales med faglærer. Se egen tidsplan.

Sørg for at du ikke kommer for sent til eksamen! Avtal med faglærerne når du skal møte.

På eksamensdagen står det oppslag ved hovedinngangen hvor de forskjellige fagene skal være.

Det er viktig at det er stille og rolig i skolebygningen denne dagen.

Eventuell sykdom i forberedelsestida og under eksamen som gjør at eksamen ikke kan gjennomføres, må dokumenteres av en legeattest. Hvis du skal opp til eksamen i par/gruppe og blir syk, gjennomfører resten av gruppa eksamen. Faglærer vil da informere sensor, slik at dette ikke skal være en ulempe for resten av gruppa.

Alle deltakere vurderes individuelt, ellers vises det til vurderingskriterier for muntlig/muntlig-praktisk eksamen i det enkelte fag. Karakterene gis fortløpende når du/gruppen din er ferdig med eksamen.

Lykke til!

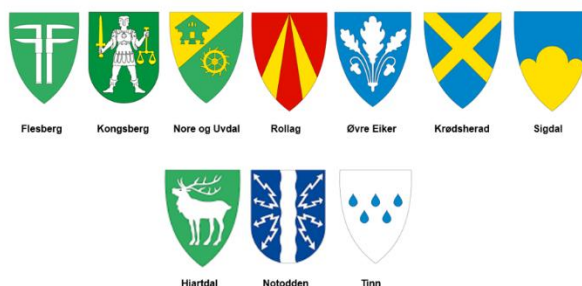
Med hilsen

..... skole

rektor

4.4 Mal: Brev til deltakerne

Kongsbergregionens skoler

(...) SKOLE

REGLER FOR MUNTLLIG OG MUNTLLIG-PRAKTISK EKSAMEN

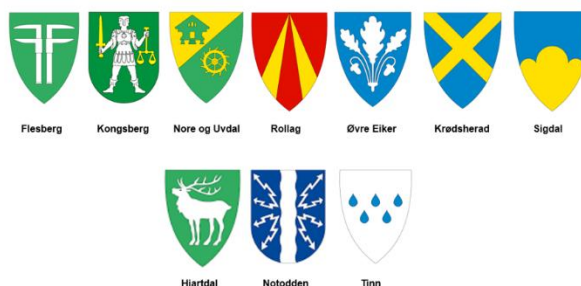
VÅR 2026

- Du får vite hvilket fag du er kommet opp i 48 timer før eksaminasjon.
- Du trekker tema 24 timer før eksaminasjon, 48 timer hvis det er muntlig-praktiske fag. Forberedelsesdagen(e) er obligatorisk(e) dag(er).
- Du har rett til *veiledning* på forberedelsestiden.
- Eksamenstiden er satt til inntil 30 minutter pr deltaker, 45 hvis muntlig-praktiske fag (naturfag, matematikk og arbeidslivsfag).
Du får inntil ti minutter – uten avbrytelse – til å legge frem resultatet av arbeidet i forberedelsestiden. Dette skal være et utgangspunkt for videre samtale slik at du får mulighet til å vise din kompetanse i faget.
- Alle aktuelle kompetansemål kan bli trukket inn i denne samtalen. Ekstern sensor kan også stille spørsmål.
- Du kan bruke relevante hjelpemidler, eller gjenstander for å illustrere temaet.
NB! Hvis det tekniske utstyret du har tenkt å bruke svikter, må du allikevel kunne klare å legge frem det du har forberedt.
- Om du er i par/gruppe, og den andre er syk, må du allikevel gjennomføre eksamen, og kort informere om fagstoffet som den andre skulle presentere.
- Du/dere kan bli kalt inn igjen hvis det er vanskelig å sette karakter.
- Du får individuell karakter, selv om du er oppe i gruppe eller par.
Du får karakteren offentliggjort alene.
Du får karakter før neste deltaker/gruppe begynner.

NB! Det er læreplanens mål som er utgangspunktet for vurderingen.

4.5 Mal: Brev til faglærer

Kongsbergregionens skoler

TREKKDAGEN / FORBEREDELSESTIDEN

Må gjøres:

- Dele ut og gå gjennom deltakerinstruksen med deltakerne.
- Faglærer bør i størst mulig grad være til stede for deltakerne, alternativt annen lærer med fagkompetanse.
- Hva skjer de neste 48 timene?
- Dele ut og gjennomgå fagrapport, samtale om kompetansemålene og vurderingskriterier for muntlig og muntlig-praktisk eksamen.
- Avklare med deltakeren hvordan han/hun tenker å disponere tiden som er til rådighet på eksamensdagen.
- Samle fagstoff fra de siste tre årene.
- Få oversikt over ønsket materiell og utstyr som deltakerne trenger.

Forslag til faglig jobbing:

- Deltakerne får komme med innspill skriftlig eller muntlig til hva de trenger å jobbe mer med. Faglærer legger opp dagens innhold etter dette.
- Repetere hvordan man kan lage gode problemstillinger hvis dette er hensiktsmessig.
- Ved behov, hjelpe deltakerne med hvordan de kan vise bredest mulig kompetanse i faget.
- Hva er et godt fremlegg? Tips og råd. Vurderingskriterier for muntlig og muntlig-praktisk eksamen.